

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ - ШТИП
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

UDC 80 (82)

ISSN 1857-7059

ГОДИШЕН ЗБОРНИК

2017

YEARBOOK

2017

ГОДИНА 8
БРОЈ 10

VOLUME VIII
NO 10

GOCE DELCEV UNIVERSITY - STIP
FACULTY OF PHILOLOGY

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

ГОДИШЕН ЗБОРНИК
2017
YEARBOOK

ГОДИНА 8
БР. 10

VOLUME VIII
NO 10

GOCE DELCEV UNIVERSITY – STIP
FACULTY OF PHILOLOGY

ГОДИШЕН ЗБОРНИК ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

За издавачот:

доц. д-р Драгана Кузмановска

Издавачки совет

проф. д-р Блажо Боев

проф. д-р Лилјана Колева-Гудева

проф. д-р Виолета Димова

доц. д-р Драгана Кузмановска

проф. д-р Луси Караниколова -Чочоровска

проф. д-р Светлана Јакимовска

доц. д-р Ева Ѓорѓиевска

Редакциски одбор

- проф. д-р Ралф Хајмрат – Универзитет од Малта, Малта
проф. д-р Нецати Демир – Универзитет од Гази, Турција
проф. д-р Ридван Цанин – Универзитет од Едрене, Турција
проф. д-р Стана Смиљковиќ – Универзитет од Ниш, Србија
проф. д-р Тан Ван Тон Та – Универзитет Париз Ест, Франција
проф. д-р Карин Руке Бритен – Универзитет Париз 7 - Дени Дидро, Франција
проф. д-р Роналд Шејфер – Универзитет од Пенсилванија, САД
проф. д-р Кристина Кона – Хеленски Американски Универзитет, Грција
проф. д-р Златко Крамариќ – Универзитет Јосип Јурај Штросмаер, Хрватска
проф. д-р Борјана Просев-Оливер – Универзитет во Загреб, Хрватска
проф. д-р Татјана Гуришиќ-Беканович – Универзитет на Црна Гора, Црна Гора
проф. д-р Рајка Глушица – Универзитет на Црна Гора, Црна Гора
доц. д-р Марија Тодорова – Баптистички Универзитет од Хонг Конг, Кина
доц. д-р Зоран Поповски – Институт за образование на Хонг Конг, Кина
проф. д-р Елена Андонова – Универзитет „Неофит Рилски“, Бугарија
м-р Диана Мистреану – Универзитет од Луксембург, Луксембург
проф. д-р Сузана Буракова – Универзитет „Павол Јозев Сафарик“, Словачка
доц. д-р Наташа Поповиќ – Универзитет во Нови Сад, Србија
проф. д-р Светлана Јакимовска, доц. д-р Марија Кукубајска, проф. д-р Луси
Караниколова-Чочоровска, доц. д-р Ева Ѓорѓиевска, проф. д-р Махмут Челик,
проф. д-р Јованка Денкова, доц. д-р Даринка Маролова, лектор д-р Весна Коцева, виш
лектор м-р Снежана Кирова, лектор м-р Наталија Поп-Зариева, лектор м-р Надица
Негриевска, лектор м-р Марија Крстева

Главен уредник

проф. д-р Светлана Јакимовска

Одговорен уредник

доц. д-р Ева Ѓорѓиевска

Јазично уредување

Даница Гавриловска-Атанасовска
(македонски јазик)

лектор м-р Биљана Петковска, лектор м-р
Крсте Илиев, лектор м-р Драган Донеv
(англиски јазик)

Техничко уредување

Славе Димитров, Благој Михов

Редакција и администрација

Универзитет „Гоце Делчев“ -Штип
Филолошки факултет
ул. „Крсте Мисирков“ 10-А
п. факс 201, 2000 Штип
Р. Македонија

YEARBOOK FACULTY OF PHILOLOGY

For the publisher:

Ass. Prof. Dragana Kuzmanovska, PhD

Editorial board

Prof. Blazo Boev, PhD

Prof. Liljana Koleva-Gudeva, PhD

Prof. Violeta Dimova, PhD

Ass. Prof. Dragana Kuzmanovska, PhD

Prof. Lusi Karanikolova-Cocorovska, PhD

Prof. Svetlana Jakimovska, PhD

Ass. Prof. Eva Gjorgjievska

Editorial staff

Prof. Ralf Heimrath, PhD— University of Malta, Malta

Prof. Necati Demir, PhD— University of Gazi, Turkey

Prof. Ridvan Canim, PhD— University of Edrene, Turkey

Prof. Stana Smiljkovic, PhD— University of Nis, Serbia

Prof. Thanh-Vân Ton-That, PhD— University Paris Est, France

Prof. Karine Rouquet-Brutin PhD— University Paris 7 – Denis Diderot, France

Prof. Ronald Shafer— University of Pennsylvania, USA

Prof. Christina Kkona, PhD— Hellenic American University, Greece

Prof. Zlatko Kramaric, PhD— University Josip Juraj Strosmaer, Croatia

Prof. Borjana Prosev – Oliver, PhD— University of Zagreb, Croatia

Prof. Tatjana Gurisik- Bekanovic, PhD— University of Montenegro, Montenegro

Prof. Rajka Glusica, PhD— University of Montenegro, Montenegro

Ass. Prof. Marija Todorova, PhD— Baptist University of Hong Kong, China

Ass. Prof. Zoran Popovski, PhD— Institute of education, Hong Kong, China

Prof. Elena Andonova, PhD— University Neofilt Rilski, Bulgaria

Diana Mistreanu, MA— University of Luxemburg, Luxemburg

Prof. Zuzana Barakova, PhD— University Pavol Joseph Safarik, Slovakia

Ass. Prof. Natasa Popovik, PhD— University of Novi Sad, Serbia

Prof. Svetlana Jakimovska, PhD, Ass. Prof. Marija Kukubajska, PhD, Prof. Lusi Karanikolova-Cocorovska, PhD, Ass. Prof. Eva Gjorgjievska, PhD, Prof. Mahmut Celik, PhD, Prof. Jovanka Denkova, PhD, Ass. Prof. Darinka Marolova, PhD, lecturer Vesna Koceva, PhD, lecturer Snezana Kirova, MA, lecturer Natalija Pop-Zarieva, MA, lecturer Nadica Negrievska, MA, lecturer Marija Krsteva, MA

Editor in chief

Prof. Svetlana Jakimovska, PhD

Managing editor

Ass. Prof. Eva Gjorgjievska, PhD

Language editor

Danica Gavrilovska-Atanasova

(Macedonian language)

lecturer Biljana Petkovska, lecturer Krste

Iliev, lecturer Dragan Donev

(English language)

Technical editor

Slave Dimitrov, Blagoj Mihov

Address of editorial office

Goce Delcev University

Faculty of Philology

Krste Misirkov b.b., PO box 201

2000 Stip, Republic of Macedonia

СОДРЖИНА CONTENTS

Јазик

- Марија Леонтиќ
ТУРСКИТЕ СУФИКСИ ВО РАМКИТЕ НА ПОЛИМОРФЕМНИТЕ
СУФИКСИ ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК
Marija, Leontik
TURKISH SUFFIXES WITHIN THE POLYMORPHIC SUFFIXES
IN THE MACEDONIAN LANGUAGE 7
- Мирјана Пачовска
ЦРВЕНАТА БОЈА ВО ГЕРМАНСКИТЕ И ВО
МАКЕДОНСКИТЕ ФРАЗЕОЛОГИЗМИ
Mirjana Pachovska
THE RED COLOR IN GERMAN AND MACEDONIAN PHRASEOLOGISMS 17

Книжевност

- Мимица Алексовска
ПРОБЛЕМАТИКАТА НА ДРУГОСТА ВО РОМАНОТ
„ПРОРОКОТ ОД ДИСКАНТРИЈА“ ОД ДРАГИ МИХАЈЛОВСКИ
Mimica Aleksovska
THE PROBLEM OF THE OTHERNESS IN THE ROMAN
„THE PROPHEET FROM DISKANTRIA“ BY DRAGI MIHAJLOVSKI 27

Методика

- Марија Тодорова, Весна Коцева
КОМПОНЕНТИ НА НАСТАВАТА CLIL
Marija Todorova, Vesna Kocева
COMPONENTS OF CLIL 39
- Марија Тодорова
ПРИДОБИВКИ ОД ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗАЦИЈА НА
ВИСОКОТО ОБРАЗОВАНИЕ
Marija Todorova
BENEFITS OF INTERNATIONALISATION OF HIGHER EDUCATION 47

Преведување

- Памела Филиповска
АНАЛИЗА НА ПРЕВОДОТ НА ПЕШНАТА „ВЕЗИЛКА“
ОД БЛАЖЕ КОНЕСКИ НА АНГЛИСКИ ЈАЗИК
Pamela Filipovska
ANALYSIS OF THE TRANSLATION OF THE SONG
“EMBROIDERESS” BY BLAZE KONESKI IN ENGLISH LANGUAGE 55

Марија ТОДОРОВА¹

УДК: 378.091.214(4)

Стручен труд

Professional paper

ПРИДОБИВКИ ОД ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗАЦИЈА НА ВИСОКОТО ОБРАЗОВАНИЕ

Апстракт: Во овој труд се разгледуваат суштинските придобивки од интернационализацијата на високото образование, се појаснува улогата на владите и институциите во процесот на интернационализација, се истакнува нејзината важност во нивното работење и, на крај, се даваат заклучоци и препораки за иднината на интернационализација на високото образование.

Клучни зборови: *интернационализација, високо образование, придобивки, програми, институции.*

Marija TODOROVA²

BENEFITS OF INTERNATIONALISATION OF HIGHER EDUCATION

Abstract: This paper examines the essential benefits of the internationalisation of higher education, clarifies the role of governments and institutions in the process of internationalisation, emphasizes its importance in their work, and finally gives conclusions and recommendations for the future of internationalisation of higher education.

Key words: *internationalisation, higher education, benefits, programs, institutions.*

Вовед

Интернационализацијата на високото образование во Европа како релативно нов феномен се појавува под влијание на глобализацијата на нашите економии и општества и постои повеќе од 20 години. Произлегува и е поттикната од Еразмус програмите, иницирани од Европската комисија. Освен врз интернационализацијата, Еразмус има огромно влијание и врз реформите во високото образование. Почна да се спроведува пилот-Европски кредит трансфер систем (ЕКТС) и се отвори пат за Болоњскиот процес и реализација на европското високо образование. Сето тоа овозможува соработка меѓу

¹ Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип marija.todorova@ugd.edu.mk

² Faculty of Philology, Goce Delcev University, Stip, Macedonia marija.todorova@ugd.edu.mk

Европа и остатокот од светот. Во последните 35 години, Програмата на Унијата „Хоризонт 2020“ – Рамковна програма за истражување и иновации (2014-2020) и слични на неа програми, исто така, имаат големо влијание врз интернационалната и европската димензија на високото образование.

Континуираниот политички, економски, социо-културен и академски развој директно влијае врз интернационализацијата на високото образование во институциите и нивните програми во различни региони и земји. Поради регионалните и националните разлики, може да се каже, не постои еден единствен модел којшто ќе одговара на сите институции и програми и во сите региони и земји.

Денес интернационализацијата е главна тема на национално и институционално ниво, како во Европа така и во повеќето земји во светот. Теоретски гледано, постојат сеопфатни и стратешки политики за интернационализација, но реалната слика покажува дека треба уште многу да се работи за да се оствари истата во многу земји, па дури и во Европа, која во целиот свет служи за пример за најдобра практика на интернационализацијата. Интернационализацијата на високото образование е динамичен процес кој постојано се менува како што се менуваат и нејзините цели, значење и стратегии. Институциите, земјите и регионите во различни делови на светот во различни временски периоди се стремат кон различни цели и учествуваат на различни начини во процесот на интернационализација на високото образование. Целите на интернационализацијата постојано се развиваат и вклучуваат едукација на глобалните граѓани, зголемување на капацитетот за истражување, остварување на приходи од школарините за меѓународни студенти и подобрување на институционалниот углед. Новите форми на интернационализација, како што се универзитетските кампуси во странство, програмите за учење на далечина, меѓународните образовни мрежи итн. ги дополнуваат традиционалните, како што се мобилност на студентите и наставниот и административниот кадар, промена на наставните програми и меѓународни институционални соработки за настава и истражување.

Очекувани придобивки од интернационализацијата на високото образование

Интернационализацијата не е цел сама по себе, туку двигател за промени и усовршување. Помага да се стекнат вештини кои би одговориле на потребите на 21 век и кои соодветно би одговарале на барањата и условите на конкретни работни места. Една од главните цели на интернационализираното високо образование е да обезбеди најрелевантно образование за студентите, кои ќе бидат идни академски граѓани, претприемачи и научници. Од друга страна пак, институциите можат да стекнат светска репутација, да добијат место во меѓународната заедница за високо образование и ќе можат подготвено и успешно да се соочат со предизвиците на глобализацијата.

Според Мармолејо (2010), првите пет причини за интернационализација на една институција се:

- да се подобри подготвеноста на студентите;
- да се интернационализираат наставните програми;
- да се подобри меѓународниот профил на институцијата;
- да се зајакне институционалниот капацитет за истражување и производство на знаење;
- да се прошират факултетите и кадарот на институцијата³.

Иако постојат многубројни варијации помеѓу земјите и институциите, сепак општоприфатено е дека интернационализацијата може да има големи придобивки за студентите, за факултетите и за институциите. Може да поттикне стратешко размислување што води кон иновации, да ги истакне предностите на модернизираниот облик на педагогијата, да поттикне соработка меѓу студентите и факултетите, да промовира нови пристапи кон оценување на знаењето а од културолошка гледна точка да им овозможи на учениците и наставниците да стекнат поголема свест за глобалните прашања и за тоа како образовните системи функционираат во другите земји со различни култури и јазик. Треба да се истакне дека веќе во поново време научните истражувања скоро целосно се интернационализирани, а истото се однесува и на научните проекти кои повеќе не можат да се реализираат само на национално ниво.

Владите како дел од интернационализацијата

Во последниве децении, интернационалната димензија во високото образование во Европа зазема централно место во програмите на европските и националните влади, на високообразованите институции и нивните претставнички тела, на студентските организации и агенции за акредитација.

Владата на секоја држава игра една од клучните улоги во процесот на интернационализација. Владината политика може да биде мотивирана од желбата да се привлечат квалификувани работници, да се извезуваат образовни услуги и да се развива земјата. Знаејќи дека кредибилитетот на нацијата ќе биде засегнат ако високообразовните институции ја злоупотребуваат меѓународната доверба, владите се стремат кон постигнување на двојна цел: поддршка за проширување на интернационализацијата и зачувување на квалитетот (Hénard, F., Diamond, L. & Roseveare, D., 2012: 9). Од друга страна пак, иако институциите добиваат поголема автономија, нивното проширување надвор од националните граници може да биде поттикнато или да биде попречено со некои од владините мерки. Така подобро би се разбрале недоследностите во однос на институционалните стратегии и националните политики во врска со интернационализацијата. Истражувањето на односите меѓу институциите и нивните влади е од најголема важност за разбирање на комплексноста на интернационализираното високо

³ Marmolejo, F. (2010). Internationalization of Higher Education: the Good, the Bad, and the Unexpected. The Chronicle of Higher Education. October 22, 2010. Преземено на 17 декември 2017 г. <http://chronicle.com/blogs/worldwise/internationalization-of-higher-education-the-good-the-bad-and-the-unexpected/27512>

образование. Овде се поставува прашањето: „Зошто интернационализацијата е важна за владите?“ – Бидејќи таа им овозможува (Hénard, F., Diamond, L. & Roseveare, D., 2012: 9):

- да развијат национални универзитетски системи во поширока, глобална рамка;
- да произведат квалификувана работна сила со глобална свест и мултикултурни компетенции;
- да користат јавни високообразовни фондови за промовирање на националното учество во глобалната економија на знаење;
- да имаат корист од трговијата со образовни услуги.

Институциите како дел од интернационализацијата

Иако многу институции припишуваат големо значење на интернационализацијата и ја гледаат како можност за зголемување на нивната вредност, сепак корисно би било да се истражи што значи тоа во пракса, односно кои се конкретните придобивки кои се очекуваат од процесот? Резултатите од глобалното истражување реализирано од страна на Меѓународната асоцијација на универзитети (IAU) покажуваат дека рангирањето по важност на придобивките од интернационализацијата на глобално ниво, во најголема мера зависи од тоа, за кој регион се однесува. Тие укажуваат дека институциите во различни региони во светот имаат различни придобивки, а тоа влијае на начинот на кој институциите во Европа и во светот ја спроведуваат интернационализацијата и на тоа на кои аспекти од нивните стратегии се фокусираат кога работат со различни партнери. На пр. во Европа на прво место е „подобрување на квалитетот на наставата и учењето“, во Азија или во Северна Америка на прво место е рангирано „зголемување на меѓународната свест кај учениците за да бидат подготвени да се соочуваат со глобалните проблеми“, додека пак приоритет на институциите во Африка е преку интернационализацијата да добијат зајакнат институционален капацитет за истражување и производство на знаење. Овде, повторно се поставува прашањето: „Зошто интернационализацијата е важна за високообразовните институции?“ – Бидејќи интернационализацијата им овозможува (Hénard, F., Diamond, L. & Roseveare, D., 2012: 9):

- да ја зголемат националната и меѓународната транспарентност;
- да ги искористат институционалните предности преку стратешки партнерства;
- да ја прошират академската заедница;
- да се мобилизираат внатрешните интелектуални ресурси;
- да додадат важни, современи резултати од учењето на искуството на учениците;
- да развиваат посилни истражувачки групи.

Иднината на интернационализацијата

Интернационализацијата ќе остане во центарот на вниманието на секоја високообразовна институција но, иако нејзиниот развој е стабилен на долгорочен

план, сепак постојат фактори кои може да влијаат на темпото на развојот (Altbach G. Ph. & Knight, J., 2007: 303):

- *Политичка реалност и национална безбедност.* Отежнатата постапка за добивање на виза, значителниот број на ограничувања на студирањето поради безбедносни причини и стравот од тероризам кај потенцијалните странски студенти може да влијаат врз приливот на странските студенти и врз интернационалното високо образование.
- *Владини политики и трошоците за студирање.* Големо влијание имаат и политиките во врска со трошоците за школување и надоместоците за визи и други документи.
- *Проширен домашен капацитет.* Ако земјите го зголемат пристапот до високото образование, особено за магистерските и докторските програми, тогаш би се намалил интересот за студирање во странство или за запишување на меѓународни студиски програми.
- *Англиски јазик.* Зголеменото користење на англискиот јазик како средство за истражување и учење во наставата, особено во рамките на постдипломските студии, може да го зголеми интересот за меѓународни студиски програми понудени од универзитетите на англиски јазик.
- *Интернационализација на наставните програми.* Студентите може да се заинтересираат за некои меѓународни студиски програми доколку наставните програми се блиски до моделите развиени во САД или во други развиени земји.
- *Обезбедување на квалитет и контрола.* Обезбедувањето на квалитет е голем проблем како во рамките на земјата така и на меѓународно ниво. Набљудувачите ги критикуваат многуте меѓународни програми за високо образование за ниските стандарди, но не успеваат да ги идентификуваат мерките за квалитет.
- *Европските политики и др.*

Заклучок

Имајќи ги предвид придобивките од интернационализација на високото образование, треба да се работи на поттикнување на институциите да направат стратегија која би имала позитивно влијание врз процесот на интернационализација, особено врз градењето партнерства, мобилност на студенти, настава на англиски јазик, привлекување на странски студенти, мобилност на кадар итн. Со добра стратегија за интернационализација би се зголемил бројот на институционалните партнерства со други региони и земји, би се зголемил бројот на странски студенти во земјата и на студенти кои сакаат да студираат во странство, наставата во сè поголема мера би се одвивала на англиски јазик, институциите би ангажирале повеќе кадар и истражувачи од странство, би се отвориле можности за нашиот кадар надвор од земјата. Сето ова индиректно ќе овозможи да се постигне трансфер на знаење и искуство, а со тоа и да се подобри квалитетот на високото образование.

Користена литература

1. Altbach G. Ph. & Knight, J. (2007). The Internationalization of Higher Education: Motivations and Realities. Journal of Studies in International Education.
2. Hénard, F., Diamond, L. & Roseveare, D. (2012). Approaches to Internationalisation and Their Implications for Strategic Management and Institutional Practice.
3. Knight, J. (2008). Higher education in turmoil. The changing world of internationalisation. Rotterdam, the Netherlands: Sense Publishers.
4. Marmolejo, F. (2010). Internationalization of Higher Education: the Good, the Bad, and the Unexpected. The Chronicle of Higher Education. October 22, 2010. Преземено на 17 декември 2017 г. <http://chronicle.com/blogs/worldwise/internationalization-of-higher-education-the-good-the-bad-and-the-unexpected/27512>